

Spoštovane sodelavke in sodelavci,

ko ob tridesetem dnevu državnosti razmišljam kot zunanji minister, je moja pozornost namenjena predvsem mestu Slovenije v svetu. Najprej smo se morali sâmo-priznati, prepoznati kot državljani lastne države, šele nato nas je lahko kot nacijo priznal tudi svet. In to kar hitro. Tudi zavoljo učinkovite diplomacije.

Za mednarodno priznanje Slovenije je imela mednarodna skupnost dobre razloge; ni šlo zgolj za ugoden zgodovinski veter, ki je zavel v Evropi konec osemdesetih let. Poleg varnostnega vidika in zaupanja v naš razvojni potencial je bila med razlogi tudi na referendumu izkazana enotna želja Slovencev po samostojni državi in po njeni pripadnosti evropskemu projektu ter svetovni družini narodov.

Tri desetletja kasneje je pogled iz Slovenije navzven na slovensko zunanjo politiko bolj raznolik. Trezno navdušenje nad Evropsko unijo tu in tam načenjata bodisi nostalgija po Jančarjevih oz. svetopisemskih egiptovskih loncih mesa ali pa levi oziroma desni populizem, toda ne bistveno bolj kot drugje v Evropski uniji. Nekaj več dvomov ima del politike in javnosti glede članstva v Natu – pri tem se ne morem izogniti vtisu, da je tako tudi zaradi ideoloških predsodkov ali preživelega razmišljanja o mednarodni varnosti in to kljub plebiscitarni odločitvi za članstvo tako v EU kot Natu. Soglašamo glede pomena multilateralnih organizacij in na pravih utemeljenega mednarodnega reda, kar je velikega pomena zlasti za manjše države. Ob tem nekateri poudarjamo nujnost hkratne pripravljenosti na svet, kjer so večstranske mednarodne organizacije izgubile pobudo in jim manjka učinkovitosti, včasih pa jim moč kopni tudi v inflaciji najrazličnejših pobud ali v pobudah, ki ne upoštevajo dovolj različnih tradicij in realnosti.

Kljub tem razlikam smo v Sloveniji še pred šestimi leti zmogli skoraj ustavno večino za strateški koncept slovenske zunanje politike, četudi imam včasih vtis, da so bili nekateri njegovi deli zapisani ne da bi se vsi njeni podporniki v polnosti zavedali pomena napisanega. Mislim seveda predvsem na transatlantski in srednje-evropski, pa tudi mediteranski poudarek, za katere trdno verjamem, da morajo imeti stvaren izraz in za kar sem si v minulem letu tudi prizadeval – z vašim sodelovanjem smo te poudarke utrdili s strateškim dialogom z ZDA, pobudo C5 in sodelovanjem z Med-7. Poleg tega smo ponovno odprli veleposlaništvo v Dublinu, odpiramo novo veleposlaništvo v Seulu ter v bližnji prihodnosti v Rigi.

Slovenska diplomacija je v mednarodnih odnosih formalno stara šele trideset let, vendar imam občutek, da je tradicija bolj pestra. Dobrih sto let je, od kar se je beseda "Slovenci" zapisala v subjektu mednarodnega prava – v kratkoživni Državi SHS in nekoliko dlje trajajoči Kraljevini SHS. Nismo le država naslednica nekdanje SFRJ, ampak tudi teh dveh entitet. Še več: ko človek prebira o vlogi slovenskih predstavnikov na pariški mirovni konferenci – med njimi diplomatov in mednarodnih pravnikov, kot so bili Švegl, Žolger, Pitamic – dobi vtis, da so si ti za novo, tudi slovensko domovino prizadevali bolj kot drugi južnoslovanski kolegi. Obe, kraljevina in socialistična Jugoslavija sta bili diktaturi, vendar sta kljub marginaliziranju slovenskega, predstavljali zametek k razvoju Slovenije in slovenske diplomacije v mednarodnih odnosih. V tem smislu je za nami slovensko stoletje, s čimer smo podobni Čehom, Fincem, Baltom in drugim, ki so postavili svoje države po prvi svetovni vojni.

Lahko gremo celo nekoliko dlje in se ob letošnji dvestoletnici Ljubljanskega kongresa spomnimo embrionalnih, še povsem nezavednih začetkov 'slovenskega' v mednarodnih odnosih, ki pa je vendarle prepoznalo poseben pomen slovenskih dežel.

Naj se na tem mestu spomnim vseh tistih diplomatov slovenskega rodu, ki so v obeh Jugoslavijah mislili tudi/predvsem slovensko, še posebej pa velja moje priznanje tistim, ki so v prelomnih trenutkih pred tridesetimi leti prepoznali znamenja časov in se – takrat, ko je bilo to tvegano in nikakor ne oportuno – odločili za slovensko diplomacijo.

Hvala tudi vsem tistim diplomatkam in diplomatom, pa tudi strokovno-tehničnem osebju, in nenazadnje vsem njihovim družinam, ki so v teh treh desetletjih v svetu uveljavljali podobo Slovenije kot odprte, kulturno bogate, razvite in pluralne družbe ter v mednarodni skupnosti prepoznavne, odgovorne in ugledne države. To kar je Slovenija danes, je delo tudi slovenske diplomacije.

Hvala vsem, ki ste razvijali slovensko diplomatsko in konzularno vedo in praktična znanja – ob tridesetletnici imamo tako npr. že drugo izdajo slovenskega diplomatskega pojmovnika ter aktivno Diplomatsko akademijo.

Spoštovane sodelavke in sodelavci,

ne glede na razlike v naših pogledih na svet, menim, da smo – kakor pričata tudi temeljna dokumenta slovenske zunanje politike – sposobni še naprej biti enotni v oceni, kakšno in katero mednarodno okolje zagotavljata Republiki Sloveniji uresničevanje njenih najbolj bistvenih interesov, to je varnosti in blaginje njenih državljanov in državljanov. Potreba po takšni enotnosti navzven – in pluralnosti navznoter – je danes, ko pihajo drugačni, hladnejši svetovni vetrovi, morda še večja kot pred tremi desetletji. Ta potreba po enotnosti je še posebej pomembna v času našega že drugega predsedovanja Svetu Evropske unije.

Državni zbor je za slovensko državno himno izbral najbolj internacionalistično, najbolj v svet zahrto kitiico Prešernove Zdravljice. Najbrž z razlogom. Naša himna ne bi mogla biti bolj po meri diplomacije: "Edinost, sreča, sprava / k nam naj nazaj se vrnejo."

Vsem vam, doma in po svetu, želim lepo praznovanje 30. dneva državnosti! "Bog živi ves slovenski svet".

 dr. Anže Logar
minister za zunanje zadeve